

XXI. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1931 antama kertomus¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1931 puheenjohtajana filosofiantohtori S. Ivalo, varapuheenjohtajana toimittaja M. Paasivuori, jäsenenä työnantajain edustajat johtaja W. Korhonen ja insinööri P. Kyrenius sekä työntekijäin edustajat toimitsija L. Mikkonen ja eristäjä K. Saarnijärvi. Edellisten varamiehenä oli kamreeri O. Tiderman, jälkimmäisten uunisepä K. Järvinen. Johtokunnan sihteerinä toimi toimiston johtaja W. O. Ahtio.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 10 kertaa käsitellen 83 eri asiaa. Enin osa näistä koski toimiston välitystoimintaa y. m. juoksevia asioita, työsuhteita ja työmarkkinain tilaa sekä toimenpiteitä työttömyyden torjumiseksi. Muista tärkeimmistä kysymyksistä mainittakoon toimiston huoneistokysymys, tarkkailutoiminnan järjestely sekä kysymys toimiston kortiston uudistamisesta. Huoneistokysymys, jota edellisen vuoden aikana oli pohdittu useaan kertaan, sai ratkaisunsa — tosin vain väliaikaisen — kun kaupunki kesäkuun 1 p:stä lähtien vuokrasi naisosastoille huoneiston samasta talosta, Helenankadun 4:stä, missä miesosastot jo aikaisemmin olivat toimineet. Samaan aikaan siirtyi merimiesosasto muiden miesosastojen yhteydestä omaan huoneistoon, E. Makasiininkadun 6:teen. Tarkkailutoiminta, joka tarkoittaa kodeissa ja työpaikoissa käyntien avulla ehkäistä eräitä viime aikoina runsaassa määrin ilmenneitä väärinkäytöksiä sekä muutenkin hankkia selvitystä työnhakijain olosuhteista, pantiin alulle jo keväällä, mutta tuli tehokkaaseen käyntiin vasta syksyllä. Saavutettu kokemus on selvästi osoittanut, että tämä toiminta on yksistään erilaisten väärinkäytösten selville saamiseksi ja ehkäisemiseksi tarpeellinen ja että sen laajentamiseen ja edelleen kehittämiseen on aihetta. Kysymystä toimiston kortiston uudistamisesta käsiteltiin alustavasti kertomusvuoden lopulla, mutta kysymyksen ratkaisu siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Toimiston henkilökunta. Toimiston johtajana oli W. O. Ahtio. Osastojen johtajina miesosastoilla toimivat H. E. Blomqvist, F. E. Huhtala ja K. B. Sundström sekä apulaisina V. Jyrkänne ja K. I. Vuolanne. Naisosastojen johtajina toimivat rouva R. Hänninen sekä neidit L. Ahlgren, A. Bruun, T. Melanen ja E. Sundström, apulaisina rouva E. Bauer sekä neidit A. Aho-vaara, S. Rechartt ja A. Vallinheimo. Vakinaisen henkilökunnan lisäksi on ollut tarpeen pitää runsaasti ylimääräistä työvoimaa, miesosastoilla koko vuoden, naisosastoilla kiireellisimpinä aikoina. Vahtimestareina toimivat T. Leander ja J. A. Sivenius.

Toimiston liike. Yhä vaikeammaksi muodostuneen työttömyystilanteen johdosta lisääntyi toimiston miesosastojen liike työnhakemusten kohdalta

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, ovat julkaistuna Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1932.

varsin tuntuvasti. Kun tilapäisiäkin töitä oli tarjolla perin vähän, joutuivat suuret työttömäin joukot jatkuvasti käymään toimistossa. Tästä johtuneen tungoksen lievittämiseksi järjestettiin talvikaudeksi väliaikainen haarakonttori Vallilaan samoin kuin parina edellisenä vuonna.

Työhakemukset ja työnhakijat. Ryhmitettyinä työnhakijain sukupuolen mukaan ja verrattuna edelliseen vuoteen oli työhakemusten luku seuraava:

	1931.		1930.		Lisäännys (+) tai vähenys (-) vuonna 1931 verrattuna vuoteen 1930	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten tekemiä	29,460	57.5	24,662	52.0	+ 4,798	+ 19.5
Naisten »	21,797	42.5	22,739	48.0	— 942	— 4.1
Yhteensä	51,257	100.0	47,401	100.0	+ 3,856	+ 8.1

Työtä hakevia eri henkilöitä oli seuraavasti:

	1931.		1930.		Lisäännys (+) tai vähenys (-) v. 1931 vuoteen 1930 verrattuna.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miehiä	14,366	63.7	12,315	59.3	+ 2,051	+ 16.7
Naisia	8,203	36.3	8,436	40.7	— 233	— 2.8
Yhteensä	22,569	100.0	20,751	100.0	+ 1,818	+ 8.8

Sekä työhakemusten että työtähakevien eri henkilöiden luku on melkoisesti lisääntynyt miesosastoilla, naisosastoilla sen sijaan hiukan vähenyt. Työnhakijat uudistivat hakemuksensa työttömiksi uudelleen jouduttuaan miehet 15,094 ja naiset 13,594 eli yhteensä 28,688 eri tapauksessa.

Henkikirjoituspaikan mukaan jakaantuivat työnhakijat vuonna 1931 seuraavasti:

	Miehiä		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	12,384	86.2	6,760	82.4	19,144	84.2
Muilla paikkakunnilla	1,982	13.8	1,443	17.6	3,425	15.8
Yhteensä	14,366	100.0	8,203	100.0	22,569	100.0

Edellisenä vuonna oli vieraspaikkakuntalaisia miehistä 12.6 %, naisista 22.4 % ja kaikista työnhakijoista 16.6 %. Vieraspaikkakuntalaisten prosentti on siis edelliseen vuoteen verraten miesten kohdalta hiukan noussut, mutta naisten kohdalta sen sijaan laskenut.

Perheolojen ¹⁾ mukaan ryhmitettyinä oli työnhakijoista:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä	6,370	44.3	1,626	19.8	7,996	35.4
Yksinäisiä	7,996	55.7	6,577	80.2	14,573	64.6
Yhteensä	14,366	100.0	8,203	100.0	22,569	100.0

¹⁾ Perheellisiin on ryhmityksessä viety, paitsi naimisissa olevia henkilöitä, myöskin naimattomat henkilöt, joilla on lapsia elätettävänä ja yksityisiin myöskin lesket, joilla ei ole lapsia alle 16 vuoden, joten ryhmitys ei ole tehty siviilisäädyn, vaan perheenalattamisvelvollisuuden perusteella.

Edellisenä vuonna oli perheellisiä miehistä 45.6 %, naisista 19.3 % ja kaikista työnhakijoista 34.9 %.

Äidinkielen mukaan ryhmittyivät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä	12,273	85.4	7,432	90.6	19,705	87.3
Ruotsinkielisiä	2,047	14.3	759	9.3	2,806	12.4
Muunkielisiä	46	0.3	12	0.1	58	0.3
Yhteensä	14,366	100.0	8,203	100.0	22,569	100.0

Edellisenä vuonna oli kaikista työnhakijoista suomenkielisiä 87.9 %, ruotsinkielisiä 11.9 % ja muunkielisiä 0.2 %.

Tarjotut paikat. Toimiston käytettäväksi tarjottiin kertomusvuonna kaikkiaan 23,558 paikkaa, joista miesten paikkoja 8,547 eli 36.3 % ja naisten paikkoja 15,011 eli 63.7 %. Edelliseen vuoteen verraten lisääntyi miehille tarjottujen paikkain luku 819:llä eli 10.6 %, mutta naisille tarjottujen paikkain luku väheni 3,800:lla eli 20.2 %.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	7,927	92.7	13,421	89.4	21,348	90.6
Muualla	620	7.3	1,590	10.6	2,210	9.4
Yhteensä	8,547	100.0	15,011	100.0	23,558	100.0

Täytetyt paikat. Toimiston työntulos, välitysten määrä, verrattuna myös edelliseen vuoteen, selviää seuraavasta:

	1931.		1930.		Lisäennys (+) tai vähennys (-) vuonna 1931 verrattuna vuoteen 1930.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten paikkoja	8,395	38.6	7,596	31.6	+ 799	+ 10.5
Naisten »	13,343	61.4	16,448	68.4	- 3,105	- 18.9
Yhteensä	21,738	100.0	24,044	100.0	- 2,306	- 9.6

Lisäennys miesten välityksessä edelliseen vuoteen verraten johtuu kokonaan siitä, että tilapäisiä lumitöitä talven aikana oli poikkeuksellisen runsaasti. Naisten välitykset vähentyivät työtarjousten vähentyessä varsinkin taloustoimien ja ravintolaliikkeen alalla.

Kun työnhakijoita on ollut varsin runsaasti joka vuoden aikana, on myöskin tarjotut paikat voitu täyttää sangen tarkkaan, kuten seuraavasta asetelmasta selviää. Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	7,843	98.9	12,160	90.6	20,003	93.7
Muualla	552	89.0	1,183	74.4	1,735	78.5
Yhteensä	8,395	98.2	13,343	88.9	21,738	92.3

Edellisenä vuonna täytettiin miehille tarjotuista paikoista 98.3 %, naisille tarjotuista 87.4 % sekä kaikista tarjotuista paikoista 90.6 %.

Ammattialan mukaan ryhmittyvät työhakemukset sekä tarjotut ja täytetyt paikat seuraavasti:

Ammatti- ja toimiala.	Työhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miehiä.	Naisia.	Yht.
<i>Maa- ja metsätalous</i>	130	449	579	104	842	946	102	758	860
<i>Teollisuus ja käsityö.</i>									
Metalliteollisuus	3,696	134	3,830	143	17	160	143	17	160
Kivi-, savi- ja lasiteoll. . .	490	19	509	25	1	26	20	1	21
Kemiall. teollisuus	3	38	41	—	8	8	—	8	8
Nahka- ja karvateoll. . . .	314	155	469	5	4	9	5	3	8
Kehruu- ja kutomateoll. . .	10	72	82	—	4	4	—	4	4
Vaatetavara- ja puhdistusteollisuus	113	841	954	4	639	643	4	633	637
Paperiteollisuus	82	187	269	2	6	8	2	6	8
Puuteollisuus	1,009	75	1,084	95	51	146	61	51	112
Rakennusteollisuus	12,122	1,196	13,318	3,685	466	4,151	3,639	445	4,084
Valaistuslaitokset	437	30	467	33	—	33	33	—	33
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus	146	457	603	5	60	65	5	60	65
Graafillinen teollisuus . .	345	103	448	2	4	6	2	4	6
Teollisuus ja käsityö, luokittamattomat	349	—	349	5	—	5	5	—	5
<i>Kauppa- ja kulkuneuvot.</i>									
Kauppa-ala	1,289	1,419	2,708	79	541	620	49	377	426
Meri- ja satamaliikenne . . .	2,420	182	2,602	357	54	411	343	53	396
Maaliikenne	984	—	984	79	—	79	79	—	79
Ravintola- ja hotelliliike . .	22	2,786	2,808	8	1,347	1,355	7	1,332	1,339
<i>Sekatyöt, luokittamattomat</i> . .	3,265	1,742	5,007	3,412	1,117	4,529	3,412	1,116	4,528
<i>Taloustoimet</i>	—	11,347	11,347	—	9,514	9,514	—	8,194	8,194
<i>Erinäiset toimet</i>	555	71	626	25	24	49	24	22	46
<i>Käskyläisiä ja oppilaita</i> . . .	1,679	494	2,173	479	312	791	460	259	719
Yhteensä	29,460	21,797	51,257	8,547	15,011	23,558	8,395	13,343	21,738

Miesosastoilla tehtiin, kuten aikaisempinakin vuosina, työhakemuksia eniten rakennusteollisuuden alalla. Seuraavina järjestyksessä ovat metalliteollisuus, luokittelemattomat sekatyöt sekä meri- ja satamaliikenne. Edelliseen vuoteen verraten oli työhakemusten suhteellinen lisääntyminen merkittävimmillä teollisuusaloilla suurin puuteollisuuden, 64.6 %, sen jälkeen luokittelemattomien sekatyöiden 44.7 %, kaupan 34.6 %, sekä metalliteollisuuden 22.3 % alalla. Naisosastoilla tehdyistä työhakemuksista tulee ylivoimaisesti suurin osa edelleenkin taloustoimien osalle, sitten seuraavat ravintola- ja hotelliliike, luokittelemattomat sekatyöt ja kauppa-ala. Edelliseen vuoteen verraten on työhakemusten määrä lisääntynyt kaikilla muilla huomattavammilla teollisuuden aloilla, paitsi rakennusteollisuuden alalla, jolla se väheni 35.0 %.

Työtarjouksia oli miehille eniten rakennusteollisuuden, sen jälkeen luokittelemattomien sekatyöiden, sitten käskyläis- ja oppilastointien sekä meri- ja satamaliikenteen alalta. Naisille tarjotuista paikoista oli lähes $\frac{2}{3}$ taloustoimien alalta. Muilta toimialoilta oli naisille tarjottuja paikkoja eniten ravintola- ja hotelliliikkeen, luokittelemattomien sekatyöiden, maa- ja metsätalouden sekä vaatetavara- ja puhdistusteollisuuden alalta.

Toimitetut välitykset jakaantuivat eri teollisuus- ja toimialojen kesken samassa suhteessa kuin tarjotut paikat.

Täyttämättä jääneitä paikkoja oli huomattavimmin taloustoimien, kaupan ja maatalouden alalla sekä käskyläisten paikkoja. Syynä välitysten raukeamiseen oli useimmissa tapauksissa k. o. paikkaan soveltuvain työnhakijain puute. Naisille kaupan ja taloustoimien aloilta tarjotuista paikoista samoin kuin käskyläisten paikoista jäi melkoinen osa täyttämättä työn hakijain puutteellisen ruotsinkielien taidon vuoksi. Kauppa-alalla täyttämättä jääneet miesten paikat olivat suurimmaksi osaksi provisionimyyjien paikkoja, joissa ei ollut pohjapalkkaa.

*Merimiesten työnvälitys.*¹⁾ Merimiesosaston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1931 puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana toimiston johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jäsenenä laivanvarustajain edustajat merikapteeni H. Andersson ja laivanvarustaja A. Wihuri sekä merimiesten edustajina Suomen merimiesten ja lämmittäjain unionin luottamusmies K. Ahonen ja purjeentekijä N. Karlsson. Edellisten varamiehenä oli kone-mestari K. Höök, jälkimmäisten Suomen merimiesten ja lämmittäjain unionin asiamies K. Tuomikoski.

Merimiesosastoon teki kertomusvuonna 1,032 (edell. v. 1,112) eri työnhakijaa kaikkiaan 1,881 (1,843) työnhakemusta. Työnhakijoista oli helsinkiläisiä 479 eli 46.4 % ja vieraspaikkakuntalaisia 553 eli 53.6 %. Perheellisiä oli työnhakijoista 174 eli 16.9 % ja yksinäisiä 858 eli 83.1 %. Äidinkieleltään oli tämän osaston työnhakijoista suomenkielisiä 730 eli 70.7 %, ruotsinkielisiä 301 eli 29.2 % ja muunkielisiä 1 eli 0.1 %.

Työtarjojousia tehtiin osastoon kaikkiaan 357 (edell. v. 460), joista Helsinkiin 224 eli 62.7 % ja muille paikkakunnille 133 eli 37.3 %. Helsinkiin tarjotuista paikoista osasto täytti 211 eli 94.2 % ja muille paikkakunnille tarjotuista paikoista 132 eli 99.2 % sekä kaikista tarjotuista paikoista 343 eli 96.1 %. Työtarjoukset ovat edellisestä vuodesta vähentyneet sängen huomattavasti, mikä johtuu, paitsi huonontuneista rahtimarkkinoista, myöskin siitä, että työntekijät vain vähässä määrin ovat vaihtaneet paikkoja.

Merimiesosaston liikkeen jakautuminen eri kuukausien osalle selviää seuraavasta asetelmasta:

	Työhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja. Yhteensä.	Niistä muualle.
Tammikuu	245	19	9	1
Helmikuu	138	10	10	9
Maaliskuu	201	20	20	19
Huhtikuu	334	61	61	32
Toukokuu	308	32	28	1
Kesäkuu	265	30	30	10
Heinäkuu	254	42	42	7
Elokuu	230	22	22	2
Syyskuu	256	27	27	15
Lokakuu	253	27	27	1
Marraskuu	254	29	29	14
Joulukuu	222	38	38	21
Koko vuosi ²⁾	1,881	357	343	132

¹⁾ Kaikki numerotiedot sisältyvät myöskin edellä olevaan, koko toimistoa koskevaan selostukseen.

²⁾ Summaan ei sisälly kuukaudesta toiseen siirtyneet työhakemukset.

Kuten aikaisempinakin vuosina on osaston liike ollut vilkkain huhtikuussa ja hiljaisin helmikuussa, vaikkakin eroitus vilkkaan ja hiljaisen sesonin välillä on ollut pienempi kuin parempien työolojen vallitessa.

Eri päälystö- ja miehistöryhmien kesken jakaantui osaston liike seuraavasti:

	1931.			1930.		
	Työhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.	Työhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.
Laivanpäälliköt	30	5	5	34	8	8
Perämiehet	65	10	10	64	16	16
Koneenkäyttäjät	303	47	46	295	54	52
Kansimiehistö	563	119	116	551	112	111
Konemiehistö	775	122	112	738	221	221
Radiosähkötäjät	23	12	12	45	11	10
Keittiöhenkilökunta ..	122	42	42	116	38	38
Yhteensä	1,881	357	343	1,843	460	456

Työhakemusten kohdalla on edelliseen vuoteen verraten tapahtunut lisäännystä muiden ryhmien paitsi laivanpäälliköiden ja radiosähkötäjäin osalta. Tarjotut paikat sen sijaan ovat yleensä vähentyneet, vain kansimiehistön ja keittiöhenkilökunnan paikkoja on ollut hiukan runsaammin kuin edellisenä vuonna. Radiosähkötäjäin kysyntä on oikeastaan ollut suurempi kuin tilasto osoittaa. Mutta kun tämän alan ammattilaisista on jatkuvasti ollut puute eikä osastolla aina työnantajan tiedustellessa ole ollut heti sopivaa tarjokasta, ei työnantaja useinkaan ole jättänyt tilausta osastoon eikä tällaista kyselyä ole merkitty työtarjoukseksi.

Työolot Helsingissä vuonna 1931. Jo koko edellisen vuoden oli työttömyystilanne Helsingissä ollut varsin huolestuttava ja sama suunta jatkui kehittyen yhä vain pahemmaksi kertomusvuonnakin. Tammi—maaliskuussa tosin työttömien lukumäärä toimistossa oli melkoisesti pienempi kuin edellisenä vuonna vastaavana aikana, mutta se johtui yksinomaan siitä, että kertomusvuonna oli tähän aikaan harvinaisen runsaasti lumitöitä, joissa lienee ajoittain työskennellyt lähes 2,000 miestä sekä useita kymmeniä naisia. Edellisenä talvena taas, joka oli lumeton, ei näitä töitä ollut juuri lainkaan. Miltei kaikilla varsinaisilla teollisuusaloilla sen sijaan olivat työolot talven aikana entistä huonommat eivätkä ne kesän ajaksikaan huomattavammin parantuneet. Vain rakennusteollisuudessa olivat työt vilkkaammassa käynnissä kuin edellisenä kesänä. Työttömiä oli toimiston kirjoissa huhtikuusta lähtien aina vuoden loppuun saakka tuntuvasti enemmän kuin vastaavana vuoden aikana edellisenä vuonna tai milloinkaan ennen. Myöskin naisten työaloilla alkoi kertomusvuonna lamakauden vaikutus tuntua entistä selvemmin. Vuoden lopulla oli runsaasti naispuolisia työttömiä kaikilta aloilta, myöskin kotiapulaisia, joista edellisinä vuosina oli ajoittain tuntuvakin puute. Vain nuorille talousapulaisille, joita ilmeisesti yhä enemmän on ruvettu käyttämään varttuneempien ja tottuneempien asemesta, oli miltei koko vuoden riittävästi paikkoja. Syyskuun aikana sai n. 250 naista tilapäistä, n. 2—3 viikon työtä juurikasvien nostossa kaupungin lähiympäristössä.

Työnpuutteen poistamiseksi järjesti kaupunki talvella runsaasti varatöitä sekä miehille että naisille. Miesten työt olivat katu- ja satamarakennustöitä, joista melkoinen osa Herttoniemen satamaradan alueella. Naisten varatyöt taas olivat osaksi ompelutöitä työtuvissa, osaksi metsänpuhdistusta

kaupungin kansanpuistoissa, mutta enimmäkseen kuitenkin käsityö- ja talouskursseja, joita myöskin valtio avusti. Toimisto välitti kaupungin järjestämiin varatöihin vuoden kuluessa yhteensä 2,587 miestä ja 249 naista. Myöskin valtion järjestämiin varatöihin sijoitettiin helsinkiläisiä työttömiä, osaksi Suomenlinnaan, osaksi erinäisille siirtotyömaille Karjaalle, Inkooseen ja Espooseen, yhteensä 279 miestä.

Työolojen vaihtelun valaisemiseksi esitettäköön vielä toimiston kirjoissa olleiden työttömäin luku kunkin kuukauden puolivälissä olleella viikolla vuosina 1931 ja 1930.

	1931.			1930.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	3,028	654	3,682	3,030	663	3,693
Helmikuu	3,264	752	4,016	3,508	739	4,247
Maaliskuu	3,002	932	3,934	3,755	716	4,471
Huhtikuu	3,171	1,057	4,228	3,081	351	3,432
Toukokuu	2,915	579	3,494	2,358	397	2,755
Kesäkuu	2,448	579	3,027	1,755	596	2,371
Heinäkuu	2,077	647	2,724	1,388	441	1,829
Elokuu	2,463	778	3,241	1,673	542	2,215
Syyskuu	3,154	1,147	4,301	2,192	789	2,981
Lokakuu	3,813	1,131	4,944	3,189	789	3,978
Marraskuu	4,682	1,324	6,006	3,132	703	3,835
Joulukuu	5,108	1,520	6,628	2,881	608	3,489